

PM 2016:112 RI+RIV (Dnr 122-435/2016)

Samordnad grundskoleplanering i Stockholm, SAMS

Planeringsinriktning

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Planeringsinriktning för utbyggnad av grundskolor godkänns enligt pro-memorian.

Föredragande borgarråden Karin Wanngård och Olle Burell anför följande.

Ärendet

Till följd av flera år med rekordstora kullar inom stadens förskolor fick kommunstyrelsen och utbildningsnämnden i kommunfullmäktiges budget 2011 i uppdrag att gemensamt utarbeta en plan för hur ökningen av grundskoleelever till år 2020 skulle mötas. Arbetet med att ta fram en plan bedrevs i projektform, ”SPS-Skolplanering för ett växande Stockholm” och innebar bland annat att senast till utgången av år 2014 skulle det finnas beslut om åtgärder för att klara det elevantal som år 2010 prognostiserades för år 2020. Slutredovisning överlämnades till kommunstyrelsen i samband med utbildningsnämndens underlag för budget 2016 med inriktning 2017 och 2018.

Under år 2014 inleddes arbetet med en samordnad grundskoleplanering i enlighet med kommunfullmäktiges budget. Kommunstyrelsens ekonomiutskott godkände i september 2014 en rapport som översiktligt redovisade organisation och arbetsordning för den samordnade skolplaneringen samt preliminära behovssiffror för staden. I samband med rapporten fastslogs att arbetet ska ledas av en styrgrupp med representanter från utbildningsnämnden, exploateringsnämnden, idrottsnämnden, stadsbyggnadsnämnden samt Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB), med biträdande stadsdirektör som ordförande. En arbetsgrupp med representanter från samma berörda nämnder uppdrogs att leda det operativa SAMS-arbetet.

Av rapport till ekonomiutskottet i september 2014 framgår att de övergripande målen och effekterna med arbetet inom SAMS är att:

- Alla elever ska erbjudas plats på en skola inom rimligt avstånd eller efter önskemål
- Utbudet av skolor ska motsvara efterfrågan
- Utbudet ska i huvudsak utgöras av permanenta byggnader
- Kapacitetsutnyttjandet ska förbättras
- Processen för nybyggnad av skolor ska effektiviseras

Under hösten 2014 och våren 2015 genomfördes ett arbete med att säkerställa behov och kapacitet på stadsdelsnämnds nivå. I följande ärende redovisas resultatet från detta arbete.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Våra synpunkter

Stockholm befinner sig i starkt tillväxt och fler och fler människor söker sig till vår stad, både från övriga Sverige men också från resten av världen. Stockholmare i allmänhet mår allt bättre och välbefinnandet ökar, men det finns också invånare som inte omfattas av denna positiva utveckling. Vår vision är att bygga ett socialt hållbart Stockholm, där alla stockholmare har goda livsvillkor och där välbefinnandet för alla växer i takt med staden. Visionen om en sammanhållen stad ställer krav på Stockholms stad inom en rad områden och majoriteten har som ett led i detta arbete satt upp ambitiösa mål för såväl skol- och förskolebyggandet som bostadsbyggandet. När staden växer måste vi planera utifrån ett helhetsperspektiv med målet att uppnå en tät och hållbar stad där samhällsservice, såsom skolor, förskolor, idrottsanläggningar med mera, är en självklar del av den grundläggande planeringen.

Barn och unga måste få ta plats och prioriteras i en levande stad. Vi måste ta vårt ansvar och planera för ett Stockholm som håller samman. Det är inget vi kan överlåta till marknaden. Enbart genom gemensamma medvetna politiska ansträngningar kan vi ta ansvar för byggandet av en hel stad med god tillgång till närbelägna förskolor och skolor av hög kvalitet. Fler skollokaler behövs för att säkerställa att elever ska kunna få plats på en skola som de efterfrågar, men också för att staden ska kunna garantera lokaler som ger utrymme för en bra pedagogisk verksamhet. Till detta hör också barns och ungdomars behov av goda utomhusmiljöer, det vill säga skolgård.

I ett alltmer tätbebyggt Stockholm med stark brist på mark och lämpliga lokaler, är det eftersträvänsvärt att det i alla delar av staden finns skolor som, genom att erbjuda hög kvalitet, blir det naturliga valet för dem som bor där. Stockholmare ska inte behöva längta bort från sin stadsdel utan kunna känna att deras stadsdel är en attraktiv del av Stockholm och att de är stolta över sitt lokalsamhälle. Alla Stockholms elever ska kunna lita på att det finns en bra kommunal grundskola nära dem. Staden kan inte förlita sig på att andra aktörer kommer att lösa kapacitetsbristen, utan måste ta ansvar för utbudet av skolor över hela staden. Ett exempel är att många friskolor tillämpar kö och inte närhetsprincip, vilket kan innebära att etableringen av en ny friskola i ett barnrikt område inte per automatik löser lokala problem med underskott på elevplatser.

För att klara den kraftfulla utbyggnaden av förskolor och skolor krävs en förstärkt samverkan mellan stadens förvaltningar och bolag. Här måste kommunstyrelsen ta ett tydligt ansvar för styrning och samordning. Byggnationen av lokaler och anläggningar för kommunalt finansierad verksamhet, inte minst utbildning, måste prioriteras i planeringen och ska in i ett tidigt skede så att ändamålsenliga lokaliseringar kan erhållas till rimliga hyreskostnader för berörd nämnd. I bilagan ”Rapport Samordnad grundskoleplanering i Stockholm – april 2016” illustreras det långsiktiga behovet av nya skolplatser och förslag på hur detta kan lösas. Det är

viktigt att stadens samtliga nämnder och bolag beaktar grundskoleplaneringen och att redovisade lokaliseringar och behov ligger till grund för det fortsatta arbetet.

Vi föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Planeringsinriktning för utbyggnad av grundskolor godkänns enligt promemorian.

Stockholm den 2 juni 2016

KARIN WANNGÅRD

OLLE BURELL

Bilaga

Rapport Samordnad grundskoleplanering i Stockholm – april 2016.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådens förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Joakim Larsson (M) enligt följande.

Behovet av nya skollokaler är stort och kommer att växa i takt med att invånarna i Stockholms stad blir fler. Det är bra att frågan om skolutbyggnaden får hög prioritet och att alla berörda nämnder får tydliga uppdrag och ansvarsområden. Den rödgrönrosa majoriteten har sedan maktskiftet hösten 2014 lovat att de ska genomföra stora satsningar på skolutbyggnaden, trots det ser vi att de varken har skjutit till mer pengar till SISAB eller presenterat nya förslag på skolbyggnader. Tvärtom så utgår de fortfarande från det underlag som Alliansen presenterade under 2014.

Trots goda ambitioner i ärendet så finns det ett flertal frågetecken. Intresset för att starta friskolor har minskat till följd av statens välfärdsutredning som hotat att begränsa möjligheterna för friskolor att göra vinster. Idag tar friskolorna emot cirka en fjärdedel av alla stockholmselever och staden är beroende av friskolorna för att klara av att möta det växande behovet. Den rödgrönrosa stadshusmajoriteten arbetar även på att göra det svårare för friskolor att verka lokalt i Stockholm. Sedan hösten 2014 har de avstyrkt etableringen av ett flertal friskolor, bland annat med hänvisning till att det hotar den kommunala skolan. Förutom att dessa beslut hotar mångfalden inom skolan så minskar intresset att starta friskolor här, i förlängningen innebär det större krav på staden att bygga mer. Den rödgrönrosa majoriteten har dock inte tagit höjd för detta i sin planering.

I ärendet saknas skrivningar om hur majoriteten avser att komma tillrätta med tillfälliga bygglov för skolbyggnader som finns runt om i Stockholm. Allt som allt finns det idag 534 skolbyggnader som står på tillfälliga bygglov som löper ut inom några år. Det innebär också att staden måste hitta lösningar för att ersätta dessa utbildningsplatser, men detta har den rödgrönrosa majoriteten inte planerat för. Det är olyckligt och stadsbyggnadsnämnden bör därför få i uppdrag att tillsammans med SISAB och utbildningsnämnden påbörja detaljplanearbeten för alla de skolor som idag står på tillfälliga bygglov. Vidare bör staden framöver endast planera för permanenta lösningar samt i de fall där tillfälliga lösningar är nödvändiga också påbörja arbetet med att hitta långsiktiga lösningar för de tillfälliga paviljongerna.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Lotta Edholm (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Att föredragande borgarråds förslag till beslut godkänns delvis.
2. Att en blocköverskridande referensgrupp bestående av samtliga partier representerade i Utbildningsnämnden inrättas för den vidare planeringen av skolutbyggnaden i Stockholm.
3. Att en strategi för att förvärva skollokaler tas fram.

Skolplaneringen för Stockholm är ett mycket stort och viktigt arbete och det är bra att detta arbete fortskrider. Den förra planeringsrapporten togs fram i samarbete mellan dåvarande majoriteten och oppositionen, en bra strategi givet att skolplaneringen är mycket långsiktig, och därför föreslår vi att en ny blocköverskridande referensgrupp inrättas.

Vi vill också lyfta ett par perspektiv till. Det är viktigt att den fortsatta planeringen omfattar också de skollokaler som idag står på tillfälliga bygglov och att vi ser till att planera inte bara för fler grundskolor utan också för ett utökat behov av gymnasieskolor.

Slutligen bör Stockholm ta fram en strategi för att förvärva lämpliga lokaler. I innerstaden och andra tätbebyggda områden kan förvärv och omvandling vara ett bra alternativ till att bygga nytt. Det kräver dock att staden aktivt söker lokaler som kanske idag inte är på marknaden.

Särskilt uttalande gjordes av Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Dennis Wedin, Johanna Sjö och Markus Nordström (alla M) med hänvisning till Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Jonas Naddebo (C) med hänvisning till Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Stockholm växer, inflyttningen till staden är stor liksom ambitionerna i bostadsbyggandet. Den ökade bostadsproduktionen måste följas av andra typer av samhällsinvesteringar, såsom skolor och förskolor.

Stadens erfarenhet från tidigare stadsutveckling är att det är av mycket stor vikt att ha en framsynt planering för skolutbyggnaden. I detta sammanhang utgör de långa ledtiderna från planeringsstart till att en skola står färdig en stor utmaning. Vidare är tillgången till mark en utmaning i den växande staden, då tillgången på mark är begränsad och i många fall kan valet av lokalisering innebära väsentligt ökade driftskostnader på grund av marksaneringar, dåliga grundläggningsförhållanden etcetera.

För att skolutbyggnaden ska ske så resurseffektivt som möjligt är det angeläget att planeringen samordnas i ett tidigt skede. En samordnad planering innebär en mer effektiv användning av stadens samlade kompetens och säkerställer att relevanta aktörer i staden har en gemensam målbild.

Av kommunfullmäktiges budget 2016 framgår att ”Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo”. Effektiva och transparenta processer är en nyckelfaktor för att klara bostadsbyggnads målet. Den sammanlagda tidsåtgången vinner på att alla berörda parter i staden är informerade och har möjlighet att påverka planerna på ett tidigt stadium. För att kunna öka byggandet med god kvalitet måste samverkan mellan stadens förvaltningar förbättras och kommunstyrelsen ska ha ett tydligt ansvar för styrning och samordning. Förverkligandet av målen för bostadsbyggandet kräver god samordning i både övergripande frågor och enskilda projekt samt ekonomisk och tidsmässig prioritering. Av kommunfullmäktiges budget 2016 framgår vidare att ”Utbyggnaden av Stockholm ska ske på en långsiktigt hållbar nivå”. Takten i bostadsbyggandet ska vara hög och det ska finnas utrymme för de investeringar som krävs för infrastruktur och offentlig service. Byggnationen av exempelvis skolor och idrottsplatser måste prioriteras i planeringen och ska in i ett tidigt skede så att ändamålsenliga lokaliseringar kan erhållas till rimliga hyreskostnader för berörd nämnd.

I enlighet med stadens investeringsstrategi är det viktigt att ha god beredskap för att den demografiska utvecklingen växlar över tid och att den långsiktiga planeringen för stadsutveckling och ny samhällsservice utvecklas. Under de närmaste åren kommer antalet elever i Stockholms grundskolor fortsätta att öka markant. De demografiska förändringarna kommer att leda till omfattande behov av nya lokaler för pedagogisk verksamhet. Det är därför viktigt för investeringsplaneringen att underlag för prioriteringar tas fram med en gemensam lägesbild och under samordnade former med beställande nämnder.

Av kommunfullmäktiges budget för 2016 framgår vidare att alla barn i Stockholm ska ha goda och jämlika uppväxtvillkor och stadsplaneringen ska således genomsyras av ett barn- och jämställdhetsperspektiv. Fler skollokaler behövs för att säkerställa att elever ska kunna få plats på den skola som efterfrågas men också för att staden ska kunna garantera lokaler som ger utrymme för en bra pedagogisk verksamhet. Det är viktigt att klara av att ta emot stora årskullar och hitta bra lösningar i hela staden.

I syfte att säkerställa en skolplanering för ett växande Stockholm har arbetet som inleddes år 2011 fortsatt och fördjupats. Utifrån de preliminära behovssiffrorna som presenterades i rapport till kommunstyrelsens ekonomiutskott år 2014 har en

behovsanalys på stadsdelsnämnds nivå tagits fram. Under hösten och våren 2014/2015 genomfördes ett arbete med att säkerställa behov och kapacitet på stadsdelsnämnds nivå. Behovsanalys per stadsdel togs fram av utbildningsförvaltningen och i workshopform arbetade områdesansvariga från stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, utbildningsförvaltningen, SISAB och idrottsförvaltningen gemensamt med att ta fram den totala behovsvolymen av skolplatser med möjliga lokaliseringar per stadsdelsnämnd. I det här arbetet var även representanter från respektive stadsdelsnämnd delaktiga för att fånga upp eventuell samverkan med förskoleutbyggnaden. Behovet har i ett nästa steg omsatts i möjliga lokaliseringar i staden utifrån faktorer som läge, miljö och detaljplan. Resultatet presenteras i form av en schematisk kartbild per stadsdelsnämnds område, se bilaga 1 till promemorian, ”Rapport Samordnad grundskoleplanering i Stockholm, april 2016”.

Prognoser

Planeringen för skolutbyggnad baseras på stadens officiella elevantalsprognoser som levereras från Sweco en gång per år. Elevantalsprognosen bygger på stadens befolkningsprognos samt på en elevavläsning för samtliga skolor som görs den 15 september. Elevantalsprognosen tar med andra ord hänsyn till rådande elevströmningsmönster, vilket inte befolkningsprognosen gör. Prognosen innefattar både skolor i egenregi och fristående skolor. En skillnad mellan prognosens redovisning av egenregi och fristående skolor är att prognosen för fristående skolor endast omfattar elever boende i Stockholm. Kategorin elever från annan kommun finns således bara för de kommunala skolorna.

För att fånga upp hela behovet för de bostäder som ska byggas fram till år 2030 sträcker sig den samordnade planeringen för skolutbyggnaden till år 2040. De ordinarie prognoserna har en tioårig horisont och som underlag för SAMS-arbetet har därför en långsiktig befolknings- och elevprognos till år 2040 tagits fram. Den långsiktiga prognosen bygger på målsättningen för bostadsbyggandet om 140 000 nya lägenheter till och med år 2030. Den långsiktiga prognosen utgår fram till år 2024 från ett antagande om att andelen elever i fristående skolor håller sig konstant. Därefter, från år 2025 och framåt utgår planeringen från antagandet att hela utbyggnaden kommer att ske i kommunal regi. Staden har ett ansvar för att säkerställa skolplaceringar för alla barn och det är därför viktigt att ta höjd för hela det prognostiserade behovet. Den reella fördelningen mellan kommunala och privata skolor kan självklart förändras och därför följs utvecklingen kontinuerligt.

Staden ska dock fortsatt verka för att möjliggöra utbyggnad även av fristående verksamheter och i prognosarbetet blir det viktigt att vara flexibel och anpassa planeringen om förutsättningarna ändras. Det sammantagna genomsnittet på fördelningen mellan fristående och kommunal skola för samtliga årskurser ligger på 75 procent i kommunal och 25 procent i fristående regi. Noterbart är att fördelningen mellan fristående och egenregi har stora geografiska skillnader. Över tid har andelen elever ökat i de fristående skolorna. Den största förändringen har skett i de högre årskurserna där andelen fristående har ökat mest. Minst har andelen ökat i de yngre åldrarna där de kommunala grundskolorna i stort sett behållit sin andel av eleverna. För F-klass har kommunal skola ökat sin andel. Fristående grundskolor har lägst andel elever i de lägre åldrarna, 18 procent. För årskurs 7-9 är andelen elever i fristående skola 26 procent.

Nettopendlingen, det vill säga andelen inpendlande jämfört med andelen utpendlande elever, uppvisar stora skillnader mellan olika stadsdelsnämndsområden. Pendling över stadsdelsområdesgränser är av relativt liten omfattning under de första åren och ökar under senare årskurser till att ligga mellan 30 och 35 procent i årskurs 7-9. Strömningen av elever mellan stadsdelsnämnder är en omständighet som försvårar planeringen och kan skapa viss osäkerhet i behovsanalyser. I ett alltmer tätbebyggt Stockholm är det eftersträfvansvärt att det i alla delar av staden finns skolor som, genom att erbjuda hög kvalitet, blir det naturliga valet för de som bor där. Alla Stockholms elever ska kunna lita på att det finns en bra grundskola nära dem.

I kommunfullmäktiges budget för 2016 anges ett riktmärke för grundskoleplaneringen om 50 platser per 100 nyproducerade lägenheter. Detta planeringstal ska ses som en grund vid planering av skolutbyggnad i samband med bostadsexploatering.

Identifierat behov - möjlig utbyggnad

Nuläget i planeringen visar på ett totalt behov om cirka 35 000 nya grundskoleplatser till år 2040. Utifrån det arbete som har gjorts inom SAMS under åren 2014 och 2015 presenteras förslag på möjlig skolutbyggnad per stadsdelsnämndsområde i bilagd rapport.

För att åskådliggöra behovet av nya platser redovisas behovet förenklat i form av antal nya skolor. En teoretisk ny grundskola motsvarar cirka 900 elever. Stadens skolor ska i enlighet med utbildningsnämndens lokalförsörjningsplan i första hand organiseras som F-9 skolor och i andra hand som F-6- respektive 7-9 skolor. Utbyggnaden kommer att ske både i form av nya skolor samt genom utbyggnad av befintliga skolor. Oavsett vilket beräknas investeringsutgiften schablonmässigt till cirka 350 000 kronor per ny plats. Om staden svarar för hela utbyggnaden (35 000 nya platser) motsvarar det en investeringsutgift om cirka 12,3 miljarder till år 2040.

I många stadsdelar pågår skolprojekt i olika skeden. Pågående skolprojekt omfattar cirka 11 000 platser. Utifrån detta framgår ett resterande behov om cirka 24 000 platser till år 2040, vilket behöver täckas av nya möjliga etableringar. Utöver detta finns också ett behov att successivt ersätta tillfälliga lokaler när till exempel ett tillfälligt bygglov löper ut. Behovet att ersätta sådana tillfälliga platser har inte beaktats i föreliggande ärende. Vissa utbyggnadsmöjligheter kommer därför att användas för att möjliggöra avveckling av tillfälliga lokaler och innebär då ingen kapacitetshöjning.

Utbyggnadsmöjligheterna redovisas schematiskt:

- en ny skola motsvarar 900 platser
- tillbyggnad av befintlig skola motsvarar 300 platser

Detta förenklade förfaringssätt innebär att totalvolymen i redovisningen kan avvika till viss del från det faktiska behovet. Utbyggnaden av en befintlig skola är bestämd till läge och plats men för övriga utbyggnadsmöjligheter varierar graden av geografisk exakthet. Alla platser är inte färdigutredda och vissa utbyggnadsmöjligheter kommer eventuellt inte att kunna realiseras. Då behöver alternativa placeringar utredas. Det ska också poängteras att prognoserna, som sagt, utgår från dagens sökmönster och elevströmmar, vilka i takt med olika stadsdelars utveckling över tid kan komma att påverka lokaliseringen av nya skolbyggnader. Redovisningen per stadsdelsnämnd ska ses som en tydlig behovsbeskrivning vilken

ska ligga till grund för kommande planering, se bilaga ”Rapport Samordnad grundskoleplanering i Stockholm – april 2016” för kartbilder med behov och utbyggnadsmöjligheter per stadsdelsnämndsområde.

Principer för planering och utbyggnad av skolor

Staden ska planera utifrån ett helhetsperspektiv med målet att uppnå en tät, hållbar stad. När ny bebyggelse planeras ska samhällsservice, så som skolor och idrottshallar med mera, vara en självklar del av den grundläggande planeringen.

I enlighet med kommunfullmäktiges budget 2016 ska stadens behov av platser för grundskoleelever utgå från en långsiktig planering vilket kräver ett nära samarbete mellan berörda nämnder och bolag. Utbildningsnämnden har huvudansvaret för att säkerställa att erforderligt antal skolplatser finns att tillgå i såväl befintliga områden som exploateringsområden men även andra parter i staden har ett ansvar att säkra tillgången på platser för skolor. Stadsbyggnadsnämnden ska redan i mycket tidigt skede av bostadsplaneringen säkerställa planmässiga förutsättningar för skola. Detta förutsätter i sin tur en tydlig beställning och medverkan från utbildningsförvaltningen och SISAB.

I bilaga ”Rapport Samordnad grundskoleplanering i Stockholm – april 2016” illustreras det långsiktiga behovet av nya skolplatser och förslag på hur detta kan lösas. Det är viktigt att stadens samtliga nämnder och bolag beaktar grundskoleplaneringen och att redovisade lokaliseringar och behov ligger till grund för det fortsatta arbetet. Som konstaterats ovan kommer sannolikt inte alla utbyggnadsmöjligheter att kunna realiseras. Då behöver alternativa placeringar utredas.

Det är ofta en lång process att bygga nytt i staden. Detaljplanearbete, projektering och byggande tar normalt minst 7 år från start till färdigställande av ett större projekt. Detta ska beaktas i planeringen. För att ha bra marginaler kan ytterligare tid behövas.

En strategisk fråga blir att tillgodose behovet av olika verksamhetslokaler i samband med byggprojekt till driftekonomiskt rimliga villkor. I all planering ska det långsiktiga driftkostnadsperspektivet beaktas.

För att ytterligare stärka arbetet med skolplaneringen ska berörda aktörer även eftersträva följande:

- Skolplaneringen ska stärkas och förtydligas i arbetet med
- områdesplanering.
- I arbetet med stora programområden ska behovet av offentlig service lösas inom programområdet.
- Ur tidsaspekt kan det vara relevant med separata detaljplaner för skolor.
- Ett hållbart driftekonomiskt perspektiv ska vara vägledande i planeringen.
- Verka för lägre byggkostnader för att på så sätt begränsa effekterna av framtida hyreskostnader.
- Flexibelt lokalutnyttjande inom det pedagogiska området. Lokalerna ska vara flexibelt utformade och utifrån ändrade behov av förskola, grundskola och gymnasieskola kunna ändra användning.
- Samplanering med andra nämnder, som till exempel idrottsnämnden vad gäller idrottsfunktionen i syfte att åstadkomma en långsiktigt hållbar planering med sammantaget lägre driftkostnader och hög nyttjandegrad av olika ytor.
- Vid skolutbyggnad ska analyseras hur lokalisering och utformning av skollokaler kan bidra till minskad segregation och höjda skolresultat.

Roller och ansvar

För skolplaneringen framgår följande ansvarsfördelning av kommunfullmäktiges budget och andra relevanta styrdokument:

Utbildningsnämnden:

- säkerställa att alla elever får en skolplats
- behovs- och kapacitetsprognoser
- säkerställa att erforderligt antal skolplatser finns att tillgå
- inhyrning av skollokaler

SISAB:

- ha en ledande roll i planeringen och genomföra utbyggnaden av förskolor, grundskolor och gymnasieskolor för ett växande Stockholm genom att aktivt söka efter möjligheter till förvärv av fastigheter eller lokaler som kan omvandlas till förskole- och skollokaler
- i det fortsatta arbetet med skolutbyggnad verka för lägre byggkostnader för att på så sätt begränsa effekterna av framtida hyreskostnader

Stadsbyggnadsnämnden:

- klargöra behovet av nya grundskole- och förskoleplatser i en obligatorisk punkt i start-PM som rör bostadsbyggande
- säkerställa att staden på ett tidigt stadium planerar för offentlig verksamhet

Exploateringsnämnden:

- i markanvisningsskedet planera för nya skolor
- svara för prövning av stadens mark och eventuella markförvärv

Stadsbyggnads- och exploateringsnämnden:

- finna former för att effektivisera processen rörande mark- och detaljplanefrågor kring byggnation av skolor

Kommunstyrelsen:

- ha det övergripande uppdraget att åstadkomma en effektiv samverkan mellan berörda parter gällande planeringen av skolutbyggnad
- i det fortsatta arbetet med skolutbyggnad verka för lägre byggkostnader för att på så sätt begränsa effekterna av framtida hyreskostnader
- bistå utbildningsförvaltningen vid större externa inhyrningar

Samtliga berörda parter ska säkerställa att samverkan sker.

Behovet av skollokaler kommer inte att kunna lösas enbart genom nybyggnation och ombyggnation. En del av behovet kommer därmed lösas genom fastighetsförvärv eller inhyrning. I arbetet med skolplaneringen blir därför dialogen med privata fastighetsägare av vikt. Här har SISAB och utbildningsnämnden en ledande roll.

Fortsatt process

Berörda nämnder och bolag förutsätts beakta och förhålla sig till det planeringsmaterial i form av kartor som visar behov och möjliga platser för utbyggnad. Detta innebär att skolplaneringen får en etablerad plats i ordinarie stadsutvecklingsprocesser.

Styrgrupp och arbetsgrupp för SAMS fortsätter att bevaka, följa upp och i övrigt svara för den övergripande samordningen. Inriktningen är att en gång per år redovisa planeringsläget för kommunstyrelsens ekonomiutskott. Förutsättningarna för planeringen kan komma att förändras löpande under året i takt med exempelvis ökad kunskap om bostadsvolymer och platser för bostadsbyggande. Sådana förändringar som resulterar i nya förslag på utbyggnad kan efter godkännande i styrgrupp betraktas som ett uppdrag för SISAB att kunna inleda arbete med förstudie och utredning för ett specifikt objekt. Detta gäller även förslag på utbyggnad i föreliggande ärende.

Workshops – vid behov kommer områdesansvariga från berörda nämnder även fortsättningsvis att arbeta i workshopform med en breddad och fördjupad utredning för att säkerställa behov och kapacitetsutbyggnad på stadsdelsnämnds nivå. Beslut om arbete med en workshop tas av arbetsgruppen för SAMS och stadsbyggnadsnämnden är sammakallande i arbetet.

Fokusgrupper – arbetet med en fokusgrupp innebär punktinsatser på operativ nivå riktade till ett specifikt område. Uppdraget är avgränsat i tid med syfte att lösa eventuella knäckfrågor. Beslut om arbete med en fokusgrupp tas av styrgruppen för SAMS. Sedan tidigare finns beslut om fokusgrupper för Mariehäll, Midsommarkransen/Lövholmen och Hammarby sjöstad.

Arbetet med den samordnade skolplaneringen ska därutöver stärkas ytterligare genom att:

- kommunikationen kring skolplaneringen utvecklas
- berörda förvaltningar och bolag säkerställer en kontinuitet och ett stadsövergripande synsätt i arbetet med skolplaneringen
- berörda nämnder har ett problemlösande sätt i arbetet med skolplaneringen

Inrapportering till stadens projektportfölj – antalet bostäder i exploateringsprojekt förändras under tid och rutiner för uppdatering av det underlag som ligger till grund för stadens befolknings-prognos behöver stärkas. Uppdaterade och aktuella prognossiffror är avgörande för en framsynt skolplanering. Ansvar för detta ligger på stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden.

Samordnad planering för gymnasieskolan – styrgruppen för SAMS har identifierat ett behov att på motsvarande sätt som med grundskoleplaneringen arbeta med en gymnasieplanering. Gymnasieplaneringen har delvis andra förutsättningar än grundskoleplaneringen. Ur ett samplanerings- och fastighetsekoniskt perspektiv kan finnas fördelar med att integrera gymnasieplaneringen i SAMS-arbetet. Arbetsgruppen har fått i uppdrag att ta fram formerna för detta arbete.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 april 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret konstaterar att det är angeläget och av stor vikt att skolplaneringen lyfts fram och

prioriteras i stadens alla led.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret att leda arbetet med en samordnad skolplanering. Stadens behov av skolor och förskolor ska utgå från en långsiktig planering. Syftet med det samordnade arbetet är att säkerställa att relevanta aktörer i staden har en gemensam bild av utmaning och angreppssätt för att klara skolförsörjningen i ett växande Stockholm. De i rapporten redovisade platserna ska ligga till grund för det fortsatta arbetet. Detta betyder att skolplaneringen får en etablerad plats i ordinarie planeringsprocesser vilket kontoret ser som positivt.

Stadsledningskontoret föreslår att planeringsinriktning för den samordnade grundskoleplaneringen i Stockholm godkänns.